

Ledelsesberetning

Året 2011 var på Arktisk Institut præget af organisatorisk stabilisering, intensiveret arbejde med dokumentarkivet og forarbejde til en udviklingsproces for et Arktisk Videns- og Oplevelsescenter. Samtidig hermed lykkedes det at tage initiativ til eller medvirke til gennemførelse af flere Arktis-relaterede projekter:

- Academicus Arcticus - Arktisk Instituts Forskningsformidlingspris, som blev gennemført med succes, og 1. november blev prisen uddelt til de tre vindere.
- 6. december havde instituttet den ære at være vært for et besøg af Inatsisartut, Grønlands Landstings formandskab.
- I marts måned havde undertegnede den blandede fornøjelse af komme på forsiden af avisen Sermitsiaq under anklage for misbrug af fotografier og overtrædelse af loven om ophavsrettigheder. Anklagerne var groft overdrevne; men ved et grundigere gennemsyn af www.arktiskebilleder.dk må vi erkende, at der er præsenteret fotografier på hjemmesiden, som ikke burde være der. Denne problematik arbejder vi videre med - bl.a. ved minutiøst at gennemgå samtlige 50.000 fotografier og naturligvis ved at udvise større opmærksomhed, når vi fremover uploader til hjemmesiden.

Rekonstruktionen af Strandgade 102 efter lukningen af Dansk Polarcenter kom i løbet af 2011 ind i en fase, hvor husets enkelte institutioner i voksende grad opdagede hinandens potentialer og mulighederne for synergieffekt. Husets lejerforening fungerer godt, og der blev i fællesskab taget hånd om en række praktiske udfordringer, og en fælles 'Grønlandsdag' blev besøgt af omkring 300 gæster.

Bestyrelse

Ved udgangen af 2011 havde Arktisk Instituts bestyrelse følgende sammensætning:

Formand: administrerende direktør Peter Augustinus,

Næstformand: professor ph.d. Minik Rosing,

Seniorforsker ph.d. Naja Mikkelsen (repr. for Kraemers Grønlandsfond),

Kommandør Axel Fiedler,

Professor mag.art. Bjarne Grønnow,

Stabslæge Leif Vanggaard,

Seniorforsker dr. phil. Hans Christian Gulløv (repr. for Det Grønlandske Selskab),

Advokat Per Magid,

Repræsentationschef Tove Søvendahl Pedersen (repr. for Grønlands Selvstyre),

Forhenværende departementschef Leo Bjørnskov,

Lektor ph.d. og afdelingsleder Søren Thuesen.

I årets løb udtrådte tidl. rigsombudsmand Gunnar Martens af Arktisk Instituts bestyrelse.

Udvalg

Forretningsudvalget består af adm. direktør Peter Augustinus, professor Minik Rosing og stabslæge Leif Vanggaard.

Det videnskabelige udvalg, hvis opgave er at bedømme potentielle projekters videnskabelige lødighed i relation til en mulig tilknytning til Arktisk Institut, består af professor Minik Rosing, seniorforsker Hans Christian Gulløv og direktør Bent Nielsen (formand).

I 2010 nedsattes en styregruppe for udvikling af et Arktisk Videns- og Oplevelsescenter i Arktisk Instituts regi. Udvalget består af professor Minik Rosing (Arktisk Institut), direktør Asger Høeg (Experimentarium), direktør Morten Meldgaard (Statens Naturhistoriske Museum), Tove Søvendahl Petersen (Grønlands Selvstyres Danmarks kontor), direktør Karin E. Heinesen (Nordatlantens Brygge), arkitekt Rasmus L. Storgaard (BYR Gruppen), ph.d.-stipendiat Karen Benedicte Busk-Jepsen og direktør Bent Nielsen (formand).

Udvalg vedrørende udlevering af arkivalier med offentlig proveniens består af førstearkivar Niels Frandsen (Grønlands Nationalmuseums repræsentant), arkivkonsulent Jan Kanstrup (Rigsarkivets repræsentant) og direktør Bent Nielsen (formand) og har til opgave at identificere dokumenter i Arktisk Instituts arkiver, som har offentlig proveniens, og som derfor skal udleveres til Statens Arkiver.

Personale

Personalesituationen var i 2011 præget af stabilitet og en særlig intensiv indsats i årets første kvartal. Cand.mag. i eskimologi Lisbeth Valgreen bestyrede kompetent og initiativrigt det daglige arbejde i instituttets arkiver, og stud.mag. (senere cand.mag.) Justyn Salamon assisterede med fortsat systematisering af fotoarkivets registranter og komplet registrering af bl.a. den store Peter Freuchen-samling.

Med baggrund i ekstraordinære fondsbevillinger oprettedes i februar til april korttidsstillinger, hvor følgende medarbejdere arbejdede med indskrivning af dokumentksamlinger i databasen: ph.d. Daria Morgounova, cand.mag. Pelle Tejsner, cand.mag. Marie Lenander Petersen og læreruddannet Linea I.L. Michael. Stud.mag. Alessandro Belelli var i nogle måneder tilknyttet som praktikant i forbindelse med fotoskanning; senere blev han deltids ansat. Korrespondent (engelsk-tysk) Gudrun Tølbøll var tilknyttet instituttet som frivillig medarbejder.

I årets løb måtte vi desværre tage afsked med to medarbejdere, som begge afgik ved døden: kontorassistent Sigurd Eigildsen (ansat i fleksjob) og tidligere kontorchef Bjarke Thorsteinsson (frivillig medarbejder). Både lønnede og frivillige medarbejdere har udvist stort engagement og lagt en uvurderlig arbejdsindsats i Arktisk Instituts arkiver.

Med tilskud fra Styrelsen for Forskning og Innovation er bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen ansat til at bestyre både Arktisk Instituts og Afdeling for Eskimologi Arktiske Studiers bogsamlinger. Bibliotekarens formelle ansættelse er på Københavns Universitet.

Særlige funktioner

Arktisk Institut fungerede fortsat i 2011 som sekretariat for tre Grønlandsorienterede fonde: *"Ejnar Mikkelsens Østgrønlandsfond og Scoresbysund Komite"*, *"Kaptajn Alf Trolles og Hustru Bergliot Trolles (født Holm) Legat til Minde om Danmark-Ekspeditionen 1906-08"* samt *"Dansk-Grønlandsk Kulturfond"*.

Projekter

I løbet af 2011 var Arktisk Institut involveret i en række spændende og forskelligartede projekter:

Grønlands Teknologiske Udviklings Historie. De to pensionerede civilingeniører Jørgen Taagholt og Hans Peter Steenfos igangsatte i 2006 indsamling og registrering af dokumenter vedrørende den teknologiske udvikling i Grønland. I 2010 færdiggjorde de to projektledere manuskriptet til et imponerende bogværk under overskriften 'Grønlands Teknologiske Udvikling'. Bogens udgivelsesdato bliver i august 2012.

Østgrønlandske Stednavne. Cand.psych. Jan Løve gennemgår de forskellige arktiske ekspeditioner, som har foretaget navngivning i Østgrønland. Navnene med baggrundsoplysninger indskrives i en database, som er tilgængelig via Arktisk Instituts hjemmeside. Databasen er etableret uden omkostninger og suppleres løbende.

Uummanaq Polar Institute. I tilknytning til Arktisk Instituts fotosamling efter Arnold Heim har instituttet indgået en aftale med Uummanaq Polar Institute om etablering af en udstilling og udgivelse af en bog. Arktisk Institut leverer fotos uden beregning mod til gengæld at blive promoveret og omtalt i forbindelse med både udstilling (Wien, Nuuk) og bog. Projektets primære del gennemføres i 2012.

Den Unge Knud. Udstillingsprojekt i samarbejde med Knud Rasmussen Selskabet og Knud Rasmussens Hus. Udstillingen etableres i Fyrgården, som er nabo til Knud Rasmussens Hus, og åbner 1. juli 2012.

Skibet "Signe Rink". Bådelauget og venneforeningen bag "Signe Rink" har indledt en omstrukturering af skibets ejerforhold i forbindelse med en omfattende renovering af skibet. Arktisk Institut har i denne forbindelse udvist interesse og engageret sig i forhandlinger med henblik på i en eller anden form at knytte skibet tættere til Arktisk Institut.

Academicus Arcticus. I 2011 tog Arktisk Institut initiativ til uddeling af en forskningsformidlingspris: Academicus Arcticus. 11 forskerspirer indsendte artikler og ved en ceremoni på Arktisk Institut 1. november 2011 blev første-, anden- og tredjepræmierne uddelt. Avisen Sermitsiaq og Tidsskriftet Grønland var samarbejdspartnere og arrangementet blev sponsoreret af Royal Arctic Line.

Bevillinger

Fra Styrelsen for Forskning og Innovation modtog Arktisk Institut i 2011 kr. 864.000 til instituttets drift.

Til modernisering og effektivisering af arkiver/database/hjemmeside modtog Arktisk Institut i 2011 følgende:

Aase og Jørgen Münters Fond	kr. 150.000
Knud Højgaards Fond	kr. 150.000
Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond	kr. 50.000
Knud og Dagny Andresens Familiefond	kr. 30.000
Aage og Johanne Louis-Hansen Fond	kr. 50.000
15. juni Fonden	kr. 100.000
Harboefonden	kr. 50.000

Til udvikling af konceptet for Arktisk Videns- og Oplevelsescenter modtog Arktisk Institut i 2011 følgende:

Knud Højgaards Fond	kr. 243.500
---------------------	-------------

Til trykning og udgivelse af bogen Grønlands Teknologiske Udvikling modtog Arktisk Institut i 2011 følgende:

Direktør Ib Henriksens Fond	kr. 20.000
Torben og Alice Frimodts Fond	kr. 25.000
Donationer fra private fonde i alt	kr. 868.500

Arkiver og bibliotek

Fotosamlingen. Ved udgangen af 2011 var omkring halvdelen af hele instituttets fotosamling tilgængelig via Arktisk Instituts hjemmeside. Ligesom tidligere år fandt materiale fra Fotosamlingen også i 2011 anvendelse i forskellige sammenhænge i ind- og udland, spændende fra privat brug over museer og forlag til aviser og TV:

	Antal kunder	Sum i kroner
Private	48	10.441
Museer	6	9.075
Universiteter	7	4.840
Aviser, radio, TV	8	14.745
Forlag	22	58.795
Andre	5	10.275
I alt	96	108.171

Statistikken for hjemmesiden www.arktiskebilleder.dk viser følgende for 2011:

47.455 sidehenvisninger ('hits'). 22.962 gange har hjemmesiden haft unikke besøg. 14.817 personer (IP-adresser) har besøgt hjemmesiden; heraf vendte 37 % tilbage.

Geografisk fordeling:	Danmark	62 %
	Grønland	14 %
	Tyskland	5 %
	Storbritannien, Norge og USA	7 %
	Polen, Sverige, Østrig, Finland	5 %
	Andre	7 %

Dokumentarkivet. Antallet af henvendelser til Dokumentarkivet faldt fra 2010 til 2011 med ca. 15%. Statistikken herunder viser antallet af henvendelser til Arktisk Instituts Dokumentarkiv i 2007-11:

Henvendelser til Dokumentarkivet	2011	2010	2009	2008	2007
Total	98	115	95	96	96
Forskere/studerende/museer	50%	49%	62%	46%	69%
Mediefolk	8%	6%	3%	10%	13%
Private	33%	27%	29%	32%	13%
Andre	9%	18%	6%	12%	5%
Personligt fremmøde	39%	38%	60%	54%	69%
E-mail	48%	43%	35%	31%	9%
Telefon	11%	18%	5%	15%	21%
Brev	2%	1%	0%	0%	1%
Fra Danmark	73%	78%	76%	86%	89%
Fra Grønland	18%	10%	7%	2%	6%
Fra øvrige Europa	2%	10%	12%	10%	4%
Fra andre lande	7%	2%	5%	2%	1%

Biblioteket. Bibliotekssamarbejdet mellem Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier og Arktisk Institut fungerede godt og blev varetaget af bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen.

Accessioner i 2011

- Jørgen Taagholt Flere årtiers avisudklip vedrørende Grønland
- Tilo Krause Manuskript efter tysk officer, Kurt Koos, vedr. dennes ophold i Nordøstgrønland 1943-44
- Lars Ole Madsen Ca. 110 dias fra Grønland i perioden 1961-63
- Sven Fristrup Stor dokumentsamling, ca. 12.000 fotografier og enkelte effekter (snesko, teodolit mm.); ca. 1950-85
- Gulbrandsen Foretagsmanuskript af Therkel Mathiassen, 1921
- Max Ryge Andersson Barndomserindringer, 450 S/H fotografier og DVD-film; alt sammen fra Julianehåb, 1937-46
- Carsten Helvind 2 lister over grønlandske stednavne
- Jørgen Busch Prisoversigt fra Grønland, 1920
- Leif Vanggaard DVD med film, 1950; interview med Margarida Hermann, 2001; 9 fotografier fra Thule, 1938-39
- Janni Andreassen Omfattende samling af dokumenter, fotografier og bøger efter geologen Knud Jakobsen

Visioner for 2012

Der er tre markante visioner for Arktisk Institut i 2012.

For det første en stædig vilje til at styrke og udbygge instituttets arkiver af fotografier, dokumenter, kort og bøger - og de dermed forbundne aktiviteter.

For det andet realisering og udvikling af et arktisk videns- og oplevelsescenter. Efter bestyrelsens accept af ideen i 2010 og nedsættelsen af en styregruppe i 2011 opnåedes omkring årsskiftet 2011-12 støtte fra private fonde på baggrund af hvilke der fra 1. marts 2012 kunne ansættes en halvtids projektleder. Projektets udvikling i samarbejde med styregruppen og eksterne konsulenter vil udgøre instituttets vigtigste enkelte aktivitet i 2012.

For det tredje vil styrkelsen af og samarbejdet med Det Arktiske Hus og de øvrige Arktis-relaterede aktører i strandgade have høj prioritet i det daglige arbejde.

København, 18. maj 2012

Bent Nielsen, direktør